

Subsidieregeling Duurzaamheid door Haagse wijken

Ervaringen van initiatiefnemers en deelnemers 1 juli 2017 – 1 juli 2018

*“Den Haag wordt op deze manier op de kaart gezet. Je ziet dat er een community ontstaat, waaruit mensen meer bewust en duurzaam gaan leven. Dit soort initiatieven hebben een grote impact op Den Haag. Misschien niet direct economisch, maar zeker als het gaat om duurzaamheid. Het beïnvloedt het bewuste uitgavenpatroon van Hagenaars. Hieruit kunnen nieuwe samenwerkingen ontstaan. Vanuit dit initiatief is bijvoorbeeld ontstaan dat ik zelf een groot event in het ADO stadion ga organiseren.”
(reactie deelnemer)*

November 2018

GreenWish – Ineke van Zanten

Inhoud

1	Inleiding.....	3
2	Resultaten van de enquête.....	4
2.1	Bijdrage van de projecten aan duurzaamheid	4
2.2	De olievlekwerking	5
2.2.1	Samenwerking met andere organisaties.....	6
2.2.2	Bereik van de projecten onder bewoners.....	6
2.2.3	Op welke manier waren deelnemers actief in de projecten	7
2.3	Impact op duurzaam gedrag	7
2.4	Inspiratie voor een eigen duurzaam project.....	9
3	Waardering en suggesties voor de subsidieregeling.....	11
4	Conclusies.....	12
	Bijlage 1 Projecten met reactie op enquête aanvragers.....	13

De subsidieregeling Duurzaamheid door Haagse Wijken is een subsidie, waarmee bewoners worden gestimuleerd om duurzaamheidsinitiatieven in hun wijk te ontplooiën. Er kan maximaal 5.000 euro worden aangevraagd. Daarvan is (maximaal) de helft bedoeld voor proceskosten. Aanvragers kunnen advies inhuren om hun project te versterken. Het overige deel (ook maximaal 50%) kan worden gebruikt voor andere doeleinden van het project.

1 Inleiding

De subsidieregeling “Duurzaamheid door Haagse wijken” heeft al verschillende vormen gehad en initiatiefnemers gekend. Het biedt een vloer voor initiatieven die nog ontplooid, ontwikkeld en uitgevoerd moeten worden, of die een nieuwe fase ingaan. Het gaat over duurzaamheid, hoe kunnen we dat in ons eigen leefgebied een plek geven? Hoe ziet het er uit? Vanuit alle hoeken van de stad komen hier ideeën samen over duurzaamheid in de eigen buurt. Het zijn projecten over duurzame energie, minder gebruik van fossiele brandstoffen, opslag van CO₂, schone lucht, elektrisch vervoer, hergebruiken van afval, groene daken, natuurspeeltuinen en bovenal om samen met de buurt of de vereniging de boel aan te pakken en levendig te houden voor nu en voor later.

Vorig jaar hielden we voor het eerst een enquête onder aanvragers en deelnemers aan de projecten om inzicht te krijgen in de impact van de regeling. Er deden toen 45 aanvragers mee. Dit jaar is de enquête voor 56 aanvragen ingevuld¹ (beschikking periode 1 juli 2017 tot 1 juli 2018). Daarnaast hebben ook 123 deelnemers aan de activiteiten van een aantal van deze projecten een eigen vragenlijst ingevuld.

Met dit verslag geven we een indruk van wat bewoners samen met gemeente en andere organisaties bereikt hebben op het gebied van duurzaamheid door de stimulans van de subsidieregeling Duurzaamheid door Haagse wijken. Bijzonder om te zien, dat deelname aan projecten leidt tot blijvend duurzaam gedrag en meer onderlinge contacten. Het effect is dus niet alleen dat Den Haag duurzamer en prettiger wordt om te wonen, maar ook dat mensen hun leefstijl veranderen en elkaar beter leren kennen. Iedereen kan meedoen!

“Duurzaamheid is een belangrijk onderwerp, dat we niet langer aan de kant moeten schuiven. Ik denk dat de gemeente een mooie bijdrage levert aan het steunen van initiatieven die we anders nooit van de grond krijgen. Ik heb heel veel positieve geluiden ontvangen van partners en deelnemers. Ze bevestigen elke keer weer dat ons initiatief belangrijk is.” (reactie deelnemer)

¹ Van 4 aanvragen is de vragenlijst door 2 mensen ingevuld
GreenWish – November 2018

2 Resultaten van de enquête

Aanvragers en deelnemers ontvingen dezelfde vragenlijst. Via de eerste vraag (“was je aanvrager of niet”) kwamen ze bij verschillende vragenlijsten terecht. Daarmee deden respondenten uitspraken over:

- Bijdrage aan duurzaamheid door de projecten;
- De olievlekwerking (alleen aanvragers):
 - o organisaties met wie ze samenwerkten
 - o aantallen mensen dat meedeed aan hun project
- Hoe bekendheid werd gegeven aan het project (alleen aanvragers)
- Verandering in gedrag (alleen deelnemers)
- Of mensen zelf een duurzaam wijkproject willen starten (alleen deelnemers)
- Suggesties voor de subsidieregeling

2.1 Bijdrage van de projecten aan duurzaamheid

Deze vraag is beantwoord door zowel deelnemers als aanvragers. In tabel staat (in percentages) hoe mensen de bijdrage aan duurzaamheid van de projecten zelf inschatten. Tussen haakjes staan de percentages van de uitkomsten van vorig jaar.

In zijn algemeenheid geldt dat aanvragers van de subsidie de impact op duurzaamheid hoger inschatten dan de deelnemers aan de projecten, met uitzondering van meer groen in de wijk en bewuster omgaan met voedsel. Dit zijn dan ook makkelijker in te schatten aspecten (want dichtbij huis en gaat over het eigen gedrag) dan bijvoorbeeld bijdrage aan circulaire economie en CO2 reductie.

Zowel bij de aanvragers, als de deelnemers scoorden ook dit jaar **‘bewustwording’** en **‘elkaar beter leren kennen’** verreweg het hoogst. Dat betekent dat de projecten die ondersteund zijn met een duurzaamheidssubsidie ook een sterk positieve impact hebben op sociale cohesie en daarmee op sociale duurzaamheid!

Impact op duurzaamheid van de projecten (tussen haakjes staan de percentages van de enquête uit 2017)	Percentage aanvragers (n=60)	Percentage deelnemers (n=123)
Mensen worden zich meer bewust van duurzaamheid	95% (89%)	77% (80%)
Mensen leren elkaar beter kennen in de wijk	87% (87%)	81% (74%)
Het vermindert CO2	63% (53%)	49% (41%)
Het draagt bij aan circulaire economie	62% (49%)	48% (40%)
Het draagt bij aan de energie transitie	60%	24%
Het draagt bij de gezondheid	55% (49%)	54% (50%)
Het draagt bij aan hergebruik van materialen	52%	53%
Verbetering van de luchtkwaliteit	50% (49%)	45% (34%)
Het zorgt voor meer groen in de wijk	43% (58%)	56% (57%)
Mensen leren bewuster met voedsel om te gaan	38% (38%)	53% (43%)
Het zorgt voor meer werk (arbeidsparticipatie)	28% (36%)	28% (27%)

Uiteraard kun je de inschatting van de mate van impact niet los zien van het type project waaraan de deelnemers hebben meegedaan. Gezien de uitkomsten lijkt het erop dat relatief veel deelnemers aan groene en voedsel gerelateerde projecten hebben meegedaan.

“Dit project maakt duidelijk een enorm verschil in de buurt. Ik ken nu zo veel meer mensen van zo veel verschillende achtergronden. Het is echt geweldig hoeveel mensen elkaar nu groeten, praatjes maken, glimlachen naar elkaar. “Dag buurman, dag buurvrouw.” hoor je nu de hele tijd. Echt indrukwekkend!”

“Ik ken meer burens en wordt vrolijker op straat en trots op mijn buurt.”

“Ik ben mij nu meer bewust van duurzame alternatieven.”

Onderstaande figuur geeft zicht op vanuit welke projecten deelnemersreacties zijn ingezonden.

“Dit project draagt bij aan bewustwording voor energiebesparende maatregelen bij sportverenigingen en de haalbaarheid daarvan.”

“Het draagt bij aan biodiversiteit (insecten, planten, bodemdiertjes), aan gezonde bodem, aan biologisch voedsel, aan educatie, aan de onderlinge contacten van de deelnemers en de contacten met de buurt.”

“Mensen krijgen concrete informatie over wat ze zelf in en rond hun huis kunnen doen.”

2.2 De olievlekwerking

Via de projecten die –soms geheel, soms deels- zijn gefinancierd zijn veel mensen en organisaties bereikt. Er is onderling samengewerkt, mensen hebben actief meegedaan of bezochten de activiteiten.

2.2.1 Samenwerking met andere organisaties

Net zoals vorige jaar werkten bijna alle aanvragers (95%) samen met een of meerdere organisaties en bedrijven in Den Haag. Een deel van de aanvragers (14%) werkte zelfs met meer dan 10 organisaties samen! De regeling heeft dus niet alleen een impact op duurzaamheid en sociale cohesie, maar ook op samenwerking binnen de stad.

De samenwerkingsorganisaties zijn zeer divers. Natuurlijk de gemeente en Fonds 1818, maar ook bedrijven, maatschappelijke organisaties, onderwijs, scholen, restaurants en andere initiatieven. Onder de aanvragers is een community ontstaan van duurzame doeners in Den Haag. Zij zoeken elkaar ook op, en werken –waar mogelijk en handig- samen. Onze indruk is dat het community gevoel dit jaar weer sterker is geworden. De periodieke events die de gemeente voor de aanvragers organiseert worden druk bezocht en ze leiden tot nieuwe samenwerkingen. Dit jaar zijn er drie events georganiseerd rondom energie, luchtkwaliteit en circulaire economie. In december wordt een vierde bijeenkomst georganiseerd. In het kader staat een impressie van de organisaties waarmee dit jaar is en wordt samengewerkt door de aanvragers.

Er is samengewerkt met...

Nutshuis, Fonds 1818, Urgenda, Dutch Sustainable Fashion Week, Den Haag Fair trade, Debatmobiel, gemeente Den Haag, Compostbakkers, Hockeyclub Wateringseveld, Let's Stick Together, Haagsche CountryClub Groen-Geel, Lindobeach sportaccommodatie, Hofstadssport businessclub, VVE Granaathorst blok 3, Solarskelter, Stichting Mens en Tuin, Stichting CultureClash4U, The Hague Youth Factory, Stichting TransitieCinema, Stichting Lokaal Voedsel Den Haag, Lekker Nassuh, Haags Ondernemershuis, ROC Mondriaan, Haagse Hogeschool, Theos Mechanical Ape, MIAW, diverse kunstenaars, Mirtekerk, Samenscholing, Vier de Natuur, Made in Moerwijk, Just Common People, Bouwlust Vrederust, Vestia, wijkplatform Morgenstond, basisschool dependance Anne Frank, Stichting MOOI, Den Haag in Transitie, de Oordenkids, Repair Kid, Crossfit Ninja's, BuurtEnergie Statenkwartier, Publieke Vernellers, Gasvrij Scheveningen, hockeyclub Klein Zwitserland, Wijkberaad bezuidenhout, wijkberaad Mariahoeve, PEP Den Haag, Lusthof, Haagse Zwam, STEK The Green Box, diverse restaurants, Alliander, Stedin, Eneco, Dunea...

.....en met nog veel meer mensen en organisaties

2.2.2 Bereik van de projecten onder bewoners

De meeste projecten bereikten tussen de 50 en 100 mensen; 14 aanvragers gaven aan meer dan 100 mensen bereikt te hebben, waarvan 3 zelfs meer dan 1000 mensen. Vooral tijdens festivals of projecten waarbij de hele wijk werd betrokken, kwamen veel mensen in aanraking met duurzaamheidsimpulsen. Voorbeelden van projecten met een groot bereik zijn het Circus Festival, het TransitieCinema, composteren met de hele buurt op de Spinozahof, Warm in de wijk (alternatieve warmte in de Vruchtenbuurt) en LED verlichting door Ooievaarspashouders.

Het totaal aantal mensen dat in aanraking kwam met de activiteiten wordt geschat op 20.000 tot 25.000 mensen! En dat zijn niet persé alleen maar mensen met op voorhand grote interesse in duurzaamheid. Dat is ongeveer vier tot vijf keer zoveel als vorig jaar. Dit komt omdat er dit jaar een aantal evenementen en festivals onder de aanvragen zat, die veel bezoekers trokken.

Projecten werden vooral bekend gemaakt via Facebook (71%), een eigen website (61%) en websites van andere organisaties (50%). Ruim een kwart van de projecten stuurden persberichten of kreeg aandacht van lokale radio en tv. Naast Facebook werden ook andere sociale media kanalen ingezet: Twitter (29%) en Instagram (22%). Daarnaast is en wordt 'mond tot mond' geworven, via huisbezoeken, voorlichtingsavonden in de wijk, het uitdelen van flyers en Whats app groepen van de straat etc. Dit zijn manieren die de sociale cohesie in buurten en wijken ten goede komen en waarbij iedereen aangesproken wordt.

2.2.3 Op welke manier waren deelnemers actief in de projecten

Er is een verschil tussen in aanraking komen met projecten en actief zijn binnen de projecten. De mensen die de deelnemersenquête hebben beantwoord (n=123), stonden relatief dichtbij de aanvragers. We vroegen hen hoe ze betrokken waren bij de projecten. Van de respondenten geeft 61% aan actief te hebben meegedaan aan een of meer activiteiten en 18 % heeft via de zijlijn wat gedaan (zie kader). Ongeveer 25 % was betrokken bij de organisatie en 38% heeft het project bezocht.

Deelnemers zijn en waren actief betrokken als vrijwilliger voor....

Educatie voor kinderen, verzamelen van gft, expert deeleconomie, koken, bouwen van een duurzaam dak, onderhoud van acquaphonics, muziek maken, publiciteit, presentaties, verhalen vertellen....

.....en op nog veel andere manieren

2.3 Impact op duurzaam gedrag

Van de deelnemers (n=123) geeft 77% aan dat de projecten bijdragen aan meer bewustwording over duurzaamheid. Bewustwording gaat vooraf aan gedragsverandering. De deelnemers werd daarnaast gevraagd of ze zelf *méér* rekening houden met duurzaamheid door hun deelname aan het project. Tweederde van de respondenten (66%) geeft aan dat zij nu inderdaad meer duurzame keuzes maken dan voor deelname aan de projecten. Via een keuzelijst gaven deze respondenten aan op welke manier zij dat doen (zie tabel hieronder). Van de respondenten hield 33% al rekening met duurzaamheid bij het maken van keuzes en is zich niet nog duurzamer gaan gedragen.

Dit jaar gaven vooral veel mensen aan bewustere keuzes rond consumeren te maken: meer lokaal en biologische voedsel kopen, minder eten weggooien en bij aanschaf te letten op zo min mogelijk plastic verpakkingen. Bijna een derde van de respondenten gaf aan minder vlees te zijn gaan eten.

In onderstaande tabel staat welke duurzame(re) gedragskeuzes mensen zijn gaan maken na deelname of bezoek aan het project. Het geeft aan dat projecten die (mede) mogelijk zijn gemaakt via de subsidieregeling Duurzaamheid door Haagse Wijken in veel gevallen leiden tot gedragsverandering!

"Ik ben overgestapt naar een duurzame energie aanbieder die op het festival stond."

"Ik leefde al behoorlijke duurzaam en ben me zeker nu nog meer bewust. Het sterkt mij in mijn algemene overtuiging en mentaliteit."

"Ik koop 2e hands kleding."

Duurzame keuzes van deelnemers na deelname aan het project (tussen haakjes het percentage van de enquête van vorig jaar)	Percentage
Ik gooi minder voedsel weg	58% (37%)
Ik eet meer lokaal voedsel	57% (43%)
Ik koop meer biologische voedsel	48% (44%)
Ik koop minder in plastic verpakte spullen	47% (45%)
Ik deel meer spullen	40% (38%)
Ik let meer op mijn energie verbruik	35% (40%)
Ik eet minder vlees	30% (27%)
Ik ga vaker op de fiets	23% (36%)
Ik kies voor een duurzaam energie bedrijf	17% (29%)
Ik ga vaker met het openbaar vervoer	12% (17%)
Ik gebruik vaker een deelauto	9% (11%)
Ik reis minder	9% (6%)
Ik wek mijn energie (deels) zelf op	7% (14%)
Ik doe alle hier genoemde dingen	4% (8%)
Ik gebruik een elektrische auto	1% (5%)

LEUK DAT JIJ ER BIJ BENT!

BIJENKOMST: DOE MEE MET HAAGSE INITIATIEVEN VOOR LUCHTKWALITEIT

WAAR?
Urban Farmers
Televisiestraat 2U
Den Haag

WANNEER?
23
mei

HOE LAAT?
19.00u -
21.30u

VOLG VOOR MEER INFORMATIE EN NIEUWTJES ONZE NIEUWE FACEBOOK PAGINA:
WWW.FACEBOOK.COM/DUURZAAMHEIDDOORHAAGSEWIJKEN

DUURZAAMHEID DOOR HAAGSE WIJKEN

2.4 Inspiratie voor een eigen duurzaam project

Deelname aan een van de duurzame projecten werkte ook dit jaar inspirerend; 26% van de deelnemers zou zelf ook wel een eigen duurzaam project willen starten in de wijk. Dat zijn ruim 30 mensen van de totale groep deelnemers die de vragenlijst heeft ingevuld. Daar liggen kansen. Uit de antwoorden blijkt ook dat mensen nog niet een concreet idee hebben over wat ze dan precies zouden willen gaan doen. We vermoeden, dat met een luisterend oor, en wat hulp bij “hoe realiseer je je idee” een aantal van deze mensen daadwerkelijk de stap zal zetten naar een eigen duurzaam buurtproject.

Ideeën van deelnemers voor nieuwe duurzame projecten, ik zou wel...

Iets willen starten dat de sociale cohesie bevordert, iets doen waardoor er meer groen in onze wijk komt, iets willen doen waardoor nog meer mensen die niet zoveel hebben met duurzaamheid betrokken worden bij het onderwerp, moestuintjes in mijn wijk, seizoens-excursies willen organiseren voor mensen in achterstandswijken, eetbare planten in de wijk, meubels maken met gerecycled materiaal in mijn wijk, een verpakkingsvrije winkel starten...

....En als je doorvraagt leeft er vast nog veel meer!

Duurzaamheid door Haagse Wijken

Impact subsidieregeling 1 juli 2017 - 1 juli 2018

56

projecten hebben gereageerd
op de aanvragersenquête

123

deelnemers aan
deze 56 projecten vulden
de deelnemersenquête in

Impact van projecten op duurzaamheid volgens de deelnemers

Mensen leren elkaar
beter kennen in de wijk

81%

Het verbetert de
gezondheid

54%

Circulaire economie
(hergebruik van materialen)

48%

Mensen worden zich meer
bewust van duurzaamheid

77%

Mensen leren bewuster met
voedsel om te gaan

53%

Verbetering van
de luchtkwaliteit

45%

Meer groen in de wijk

56%

Vermindert CO2

49%

Het zorgt voor meer
werk (arbeidsparticipatie)

28%

In **95%** van de projecten
werd samengewerkt met
andere organisaties

Bereik 56 projecten circa
20000 - 25000
mensen

Top 8 duurzame keuzes van deelnemers na deelname aan project

1. Gooit minder voedsel weg **58%**
2. Eet meer lokaal voedsel **57%**
3. Koopt meer biologisch voedsel **48%**
4. Koopt minder in plastic verpakte spullen **47%**
5. Deelt meer spullen **40%**
6. Let meer op mijn energieverbruik **35%**
7. Eet minder vlees **30%**
8. Gaat vaker op de fiets **23%**

Inspiratie onder deelnemers

26%

is geïnspireerd om
eigen project op te zetten

3 Waardering en suggesties voor de subsidieregeling

Waardering

Er is veel waardering voor de subsidieregeling. Mensen zien dat door deze stimulans projecten van de grond kunnen komen, die anders zouden blijven liggen. In veel reacties klinkt de roep om door te gaan met deze katalyserende subsidie. Het is een belangrijke motor achter duurzaamheidsinitiatieven in Haagse wijken.

“Duurzaamheid is een belangrijk onderwerp dat we niet langer aan de kant moeten schuiven. Ik denk dat de gemeente een mooie bijdrage levert aan het steunen van initiatieven die we anders nooit van de grond krijgen. Ik heb heel veel positieve geluiden ontvangen van partners en deelnemers. Ze bevestigen elke keer weer dat ons initiatief belangrijk is.”

“Wij vinden het heel erg fijn en belangrijk dat de gemeente door deze subsidieregeling de gelegenheid geeft om kleine initiatieven en grassroots organisaties iets bij hun eigen gemeenschap te kunnen bijdragen.”

“Door deze regeling is het mogelijk om een goed doordacht haalbaarheidsplan uit te werken. Wij kunnen zelf niet alles goed overzien. Het eerste globale haalbaarheidsplan wordt nu besproken. Ons pand wordt tevens gebruikt door de naschoolse opvang. We willen onze daken benutten met zonnepanelen. We hebben zin om als het lukt duurzame stappen te maken en als dat lukt komt dit mede door de duurzame Haagse wijken regeling.”

“Door deze subsidie is het mogelijk om voor een hele grote VVE een totaal haalbaarheidsplan uit te werken.”

Suggesties

In de loop der jaren zijn er diverse verbeteringen aangebracht binnen de regeling, waardoor aanvragen en organisatie soepeler konden verlopen. De suggesties die aanvragers vorig jaar deden (om de begrotingsposten minder specifiek te maken) is dit jaar doorgevoerd. Deze verbetering is in het algemeen goed ontvangen door de deelnemers. Hoewel ook een aantal maal de kanttekening wordt geplaatst bij de verdeling van de kosten over advies en overige kosten, omdat lang niet altijd advies van buiten nodig is om een project op te zetten. Ook het feit dat de subsidie alleen kan worden aangevraagd vanuit een stichting of vereniging, is soms lastig. Initiatieven die geen rechtspersoon hebben, moeten een bevriende (of soms onbekende stichting) verzoeken voor hen de aanvraag te doen. Sociaal ondernemers (meest ZZP) zijn ook vaak initiator van maatschappelijk initiatief. Zij kunnen niet als aanvrager optreden.

Op dit moment is nog niet bekend hoe de toekomst van de regeling eruit zal zien. Het mag duidelijk zijn dat de aanvragers én de deelnemers aan de projecten en activiteiten graag zouden zien dat de regeling een vervolg krijgt. Een suggestie is om iets te doen-via communicatie en begeleiding-waardoor andere -minder voor de hand liggende doelgroepen- zich ook aangesproken voelen om mee te doen.

4 Conclusies

De subsidieregeling Duurzaamheid door Haagse wijken is succesvol. De conclusies die we vorig jaar trokken, zijn via deze evaluatie versterkt. Er is een aantoonbare impact op duurzaamheid en op de duurzaamheidsbeleving in Den Haag.

- Er is een duidelijke positieve impact op **milieudoelstellingen** van de gemeente op meerdere fronten. Van duurzame energie-opwekken en besparen, tot het tegengaan van hittestress in de stad, een betere luchtkwaliteit, meer stedelijke biodiversiteit tot bewuster omgaan met spullen en voedsel, en van afvalstoffen naar grondstoffen, kortom circulaire economie. Mensen werken hier actief aan, op hun eigen manier, en nemen daarin andere mensen mee.
- De impact op **sociale cohesie**, participatie en verbinding is groot. Er ontstaan nieuwe contacten, meer verbinding, meer participatie en werkgelegenheid. Dit is een prachtig bijeffect van de regeling.
- Er gaat een **olievlekwerking** uit van de regeling. Er is samengewerkt met tientallen Haagse bedrijven en organisaties. Dat past in deze tijd, waarin grenzen tussen organisaties en mensen “vervagen”. De initiatieven boren door de regeling ook externe financieringsbronnen aan, waardoor er per saldo meer wordt geïnvesteerd in de stad.
- Er worden veel mensen bereikt die anders buiten het zicht van de gemeentelijke organisatie zouden blijven. **Nieuwe doelgroepen**, waarvan deelname aan het project ook leidt tot **actief duurzamere keuzes** in hun gedrag. Onder de aanvragers zelf – dus de initiators van de projecten- blijven nieuwe doelgroepen achter. De regeling zou meer bekendheid gegeven kunnen worden via andere kanalen.
- De projecten die (deels) gefinancierd zijn met de subsidieregeling werken **inspirerend**. Alleen al onder de respondenten van de deelnemers enquête geeft 26% aan wel een eigen project te willen starten (vorig jaar 22%). Er staat een **groot potentieel aan nieuwe initiatiefrijke, duurzame doeners** klaar.

De subsidie regeling wordt zeer gewaardeerd; door de aanvragers, maar ook door de deelnemers aan de diverse projecten. Er is een warm pleidooi om door te gaan met deze regeling, ook na 2018. Er wordt door de aanvragers graag, en actief, meegedacht over de toekomst van de regeling. Een aantal gedachten over een verbetering staan opgesomd in hoofdstuk 3. De groep aanvragers is -mede door de periodieke bijeenkomsten en de onderlinge samenwerking- een community geworden, die veel kennis van zaken heeft over duurzaam gedrag (stimuleren). Het zou goed zijn de wijsheid, de ervaring en kennis van deze groep actief te in te zetten voor het stimuleren van duurzaamheid door Haagse wijken en haar bewoners.

Bijlage 1 Projecten met reactie op enquête aanvragers

Afvalvermindering door middel van Bokashi kringloop
Bij Priester, kledingbibliotheek
Aquaponics
Blauwe regens voor een groene stad
Buurtcamping
Buurtcompost
Buurtenergie Haaglanden
Buurtschuur met buurtapp
Centraal Wonen Moerwijk
Circular Circus Challenge
Collectieve zonedaken en elektrische deelauto's in het Oude Centrum
Conscious kitchen
Cool&Energiek Mariahoeve VVE Granaathorst Blok 3
De toekomst van warmte in het Centrum van Den Haag
DVDD dag duurzaamheid Den Haag
Duurzaamheid enquête Haagse Hout
Duurzame zeehelden
Duurzamer Wolterbeekstraat
Educatie en vrijwilligers Tuinen van Greens
Emma's duurzame markt
Flexi Cargo Trike
Footprint festival
Gasvrij Scheveningen
Groene MOOOF Educatie
Grondige Vlinders 1 (binnentuin)
Haagse Oogst # 4
Haagse Schil Mariahoeve
Hockeyclub Klein Zwitserland ledplan
Hockeyclub Wateringseveld verduurzaamt
How to start a label
Informatie educatie centrum
LED verlichting voor Ooievaarspashouders
Leimonias verduurzaamt
Lets Stick together
Lindobeach duurzaamste sport accommodatie
Medicinale kruidentuin
Mijn Gereedschapskist
Minor Duurzame Zeehelden
Mobiële energiecentrale
Parking Day Den Haag

Modulus DIY Moerwijk
RePlastic
Solar skelter fase 3
Stralende straten
Toverbosch
Transitie Cinema
Tuin van Venen
Vergroening HCC Groen-Geel
Vers en vrij
Versterking Stadsnatuur oude Centrum
VIETS
Voor/deel/auto
Vorbereiding sparks
VVE Gouverneurslaan
Warm in de wijk